

Farkas Balázs

A PERON VENDÉGE

Rögtönzött arcátlan mese a halálról

A vasút a végtelenségig nyújtózkodik, balra és jobbra egyaránt, nyugat felé szinte a láthatárig egyenesen kúszik, majd alábukik egy kietlen, sötét völgybe, keleten viszont egy mérföld után élesen elkanyarodik a hófödte hegyek felé, behatol a meredek szirtok falába vájt alagútba, és úgy tűnik el szemünk előtt.

Ezen a peronon évszázados por nyugszik, gyomnövények sarjadnak időtlen repedéseiben, apró élőlények kapálóznak túl szűk üregeiben, később elhallgatnak, és nem mozdulnak többé. Csak élettelen szemekkel figyelik az idő múlását, mert feladják a küzdelmet és beletörődnek helyzetükbe.

A peronon mást nem is tehetnének.

Csak az idő létezik. Az idő lassan, agonizálva kúszik végig a valóság kiszikkadt mezején, néha felemelkedik a titáni magasságokba, újra leszáll, és vánszorog tovább; nyomokat sem hagy, mert maga a világ nem változik meg tartósan. Marad mindörökké az a kopár, jellegtelen sivatag, ahol sem mozgás, sem hang, sem árnyék nem tiltakozhat a mindenhol sugárzó, erőteljes fény ellen, amely mindent körülölel.

Egy sivatag dűnék nélkül.

És a peron.

Amellett csupán a tájnak apró, nyomorék lakói, legfeljebb konkoly és ördögsekér, halva születő gyomnövények, terebélyes némaság és visszhangzó üresség.

Sziklák, kövek, pusztaság. Várakozás a vonatra, amely talán elvisz az isteni fennköltéssel emelkedő fehér hegyek mögé, vagy lesegít a nyugati völgy sátáni szirtjei közé. Egy végtelen út, mely a pusztaság közepén húzódik, mely kétirányú és állandó, törhetetlen és ösereg.

Idegen perspektívák, gondolta valaki, aki éppen most érkezett meg a peronra.

Gondolat szakított teret magának: utas érkezett, oly hirtelen, amilyen hirtelen szó fogan meggondolatlanok ajakán; megjelenése oly gyors, oly váratlan volt, hogy a magasságokban rejtőzködő napnak lehetősége sem nyílt arra, hogy megpillantsa a gyorsan eltűnt vonatot, melyről a fiatalember a peronra lépett.

A nap csendes ragyogású égitest, nem túl kíváncsi, ezért továbbvándorolt az égen, gomolygó felhők mögé rejtve ragyogó arcát, palástolva igaz természetét.

A vendég körülnézett, látszólag meglepődve az általa újnak és idegennek vélt perspektívákon. Mert többfelé vezettek, ezerféle irányba száguldoztak, úgy mutatták be az egyhangú vidéket, mint valami örületes kaleidoszkóp, mely a létezés több oldalát mutatja.

Az újonnan támadó hátborzongató fuvallatok felka-

varták a határtalan portengert, néhány homokszemet repítve a peron felé, ahol a vendég szótlanul, magában tűnődve figyelte a lassú változásokat, melyek a körülötte fekvő világot formálták kedvük szerint, közben elgondolkozott a méretek és távolságok megfoghatatlan törvényszerűtlenségein, elméje szüntelenül dolgozott, míg nem hosszú tépelődés után feladta a harcot, mert lénye nem volt képes befogadni azokat a titkokat, melyeket minden áron meg akart tudni.

Az idő még mindig haladt, lomhán, de magabiztosan, egy ismeretlen cél felé.

A vendég sokáig várakozott, egy bizonyos határon átlépve már nem is érzékelte az időnek a múlását, csak állt ott, unottan és gondolat nélkül. Várta a vonatot.

Megborzongott, mert valahonnan túlvilági suttogást hallott, talán a völgyből, talán a hegyekből, az égből esetleg, vagy a föld alól; de még valószínűbb, hogy csak saját fejéből. A suttogás felerősödött, elhalkult, majd elnémult, később ismét tisztán hallotta, de nem értette, mert kezdetben csak artikulálatlan recsegés volt, semmi több.

A hang közeledett, nyomasztó volt, rátelepedett, mint valami undok parazita. De nem tudta, honnan jön, csak azt, hogy nagyon közel van.

Kitartóan fürkészte a kopár sivatagot, hátha megpillant egy poroszkáló vénembert, akihez illene ez a rozsdás, recsegő hang; bár nem számított rá, hogy ilyesmi bekövetkezne, ugyanis a hang akármerről jöhetett, lévén nem csak a távlatok, látószögek csúsztak egymásba és tova a végtelenbe, hanem a hangok is.

Erősen koncentrált, hogy pontosan be tudja mérni a furcsa zaj eredetét, és úgy gondolta, hogy sikerülhet is.

Sikerült: a recsegés – amely már minden kétséget kizáróan halk mormogás volt – jobb oldalról jött, és a vendég most odanézett. A peron mellett egy kettétört lámpaoszlop csonkja álldogált magányosan, méretre alig volt magasabb egy embernél. A vendég eltűnődött, hogy mi is olyan különleges ezen a kacskapóznán, aztán megpillantotta azt a fekete valamit a tetején.

Egy varjú volt, aki fáradt, beteg hangon dűnnyögött maga elé.

Nyomorék volt: fél szemére vak jószág, üres tekintete komor bánatot sejtetett; ingatagon és félénken gubbasztott a pózna tetején, mint aki a lét pusztá gondolatától is reszket. Csőre kopottan meredt elő rút képéből, éjfekete tollazata, mint egy papi ruha, fedte egész testét.

Lassan megemelte fejét, és lenézett a vendégre.

– Kár? – kérdezte meglepetten.

- De még mennyire – mosolyodott el a vendég.
- Kár, kár...
- Mi az, mit akarsz mondani?
- Kár, hogy meghaltál!

A döbbenet csendje száguldott végig a peronon, és jó ideig ott is időzött. A vendég ijedten figyelte a madarat, aki egyre magabiztosabb állásba húzta magát. Aztán megkockáztatta, hogy folytatja a beszélgetést.

- Miket beszélsz, ostoba állat?!

– Csakis az igazat. A hely, ahol most állsz, kopár, mint életed volt, míg magad a zakatoló vonat elé nem vetetted. A fény odafent figyel téged, rájössz majd, ha sokáig itt vesztegelsz. Ez a végállomás előtti állomásod, szerencsétlen halandó.

– Miről károgasz, nyomorék madár? Nem hiszek neked, félrevezetsz!

– Halott vagy, egy elfeledett lélek, te, szerencsétlen, értsd már meg! Porhüvelyed a föld alatt nyugszik immár!

– Hazudsz, ocsmány dög! – kiáltotta a vendég, kezével fenyegetően suhintva a gunyoros tekintetű, szitkokat káráló madár felé.

– Nem úgy, ember! Rövid léted véget ért, s ahol most állsz, az maga a halál. Mint látod, innen két út visz, egy a magasba, hol az élet csendesen megy tovább, mint te szeretnéd, békében és boldogságban; de amott, a nyugati út a pokolba visz, hol a bűnös lélek elnyeri méltó büntetését, kegyelemért pedig hiába könyörög! Hallom a robogást, a vonatod lassan ideér, és megtudod, melyik úton haladsz tovább, addig is számolj el bűneiddel, hátha megbocsátást nyersz, még itt...

- ... a peronon?

- Úgy bizony.

– Nem tettem olyat, mit megbánhatnék! – tájékoztatta a fiatal ember, remegve a dühtől, és az önsajnálattól. Hazugsága olyannyira átlátszó volt, hogy a varjú válasza már szintiszta fenyegetéssé fejlődött.

– Kár, kár! Az ég, amely odafent feszül, furcsa birodalmat rejt, melyben az Örökkévaló figyel és látja lelked, hazug hitetlen!

Ezek voltak a varjú szavai. Hazug hitetlen, visszhangzott a vendég fejében a két vérlázító, ámde találó szó, s amint elfordult a madártól, hogy kiverje őket tudatából, ő is meghallotta a síneken zakatoló, fújtató és törtető gépjármű hangját.

Riadtan és könyörgően nézett vissza a varjúra.

- Bűnöm... – kezdte, de nem fejezhette be.

– Gyilkosság! Gyilkosság! – károgtatta a madár. Szárnyait széttárta, fejét félrebillentette, és látszólagos élvezettel bámult bele a reszketős és szűkülő ember arcába.

- Én igazán...

– Ó, igazán? Igazán? Igazán nem gondolsz a következményekre, ember? Kááár!

A gonosz szembesítés ott lebegett a levegőben, mint valami ketyegő időzített bomba. A madár fenyegető mozdulattal széttárta szárnyait, néhányszor suhintott

velük, majd újból visszahúzta őket. A vendég fáradtan, megadóan sóhajtott.

– Ne károgj, inkább tünj el innen, szállj, ha úgy tetszik, magasról figyeld, ahogy a völgy felé vonulok. De engem hagyj magamra.

– Látom, reszketsz, de épp ezért vagy itt: reszkess, ha módod van rá! Én innen nem mozdulok!

– Tégy, ahogy akarsz, én megyek a völgy felé, a pokol is jobb lehet ennél a helynél!

De megtorpant, amint le akart lépni a peronról, mert ő is meghallotta a sínen zakatoló fémkerekek zaját, a dübörgést a távolból, meghatározhatatlan irányból.

- A vonat...

– Várd meg! Gyorsabban elkárhozol, ha felszállsz! De mit mondasz, most értem csak meg! – fecsegte a madár.

– Te bizony a völgy felé haladnál, mi? Ez megbánást jelent, ha jól sejtem...

Elhallgatott, mintha tünődne. A vendég ügyet sem vetett rá, helyette türelmetlenül a hegyek felé nézett. Ha a járat a pokolba tart, a vonat onnan indul. Ez tulajdonképpen helyes gondolat volt.

A madár csak károgott, hangosan hirdette a maga igazát, a vendég pedig várta a vonatot. Nagyon közel volt már. És jött is, hangos zúgással termett a peron mellett, hatalmasat fújt, dicső és mély hangján...

- Káááááááááááá! – visitotta a madár.

A vendég felnézett a madárra. Ki akarta csúfolni a szerencsétlent, de hamarosan rá kellett döbönnie, hogy ő az, akin csúfolódni lehetne.

Mire visszanézett, a vonat már nem volt sehol. Csak óriási porfelhő maradt utána, melynek széles szárnyai körülölelték a peront.

– Mi történt? Hová tűnt? – kiáltotta könnyeivel küszködve a peron vendége.

– Ajaj! – szólalt meg a legnagyobb kárörvendéssel a varjú. – Mily nagyszerű büntetés! Itt maradsz a remény kicsiny szigetén, ahogy én is. Az út persze nyitott mindkét irányba... fel is szállnék én a magas hegyre, próbáltam többször is, de lezuhantam újra és újra. Amarra, nyugatra pedig nem igen kívánczok.

– Ez a büntetés? – kérdezte a vendég, lassan beletörődve a helyzetbe. – Bűnös vagy, jómadár? Mi volt bűnöd?

– Ne kérdezd. Csak egy rossz szokás volt, meg is fizettem érte, mint látod.

– Látom, ha te is kint rekedtél. De tényleg úgy tartod, hogy a pokolnál jobb ez a hely, ezért nem vonulsz nyugatnak?

– Magam sem tudom, mit gondolok. De jól elszorakozok az érkezőkkel. Akik itt rekedtek, többnyire a hegyek felé tartanak, így vezekelhetnek bűnükért.

A vendég szívébe új remény költözött.

– Tehát elérhetem azokat a magasságokat, erre gondolsz?

– Ember vagy, ezért talán feljuthatsz oda. De most búcsúzok tőled! Te pedig elindulhatsz világtalanul, rossz szokásom áldozata!

Ekkor a varjú felröppent, és zuhanni kezdett a peron felé, melynek vendége nem tudta időben arca elé kapni karjait, hogy megvédje két szemét, melyeket a madár másodpercek alatt kitépett a helyükről.

És lön sötétség, gondolta fájdalmában a vendég. Sem fény, sem irdatlan vidékek, sem az össze-vissza változó perspektívák nem léteznek többé. És erre gondolhatott a varjú is, aki nem sokkal messzebb elfogyasztotta a két szemét.

Az ember ne bizzon a Gondviselésben, nevetett fel később a peron vendége. Mindennap távolabb bolyongott azon a helyen, ahol csak az idő létezik, és egyre több dolog jutott az eszébe. Néha eszébe jutott a fekete madár, néha furcsa emlékek egy másik életből... De leg-

többször csak egyetlen emlék, mindegyiknél szörnyűbb.

Leginkább sohasem akart rá gondolni, de volt, amikor mégis megpróbálta elmondani a hallgatkozó ürességnek, mely immár mindig körbevette, de nem hallgatta meg senki. Alkalmadtán arra ébredt, hogy a varjú nevet rajta, és gyáván elszáll, amint ő feltápáskodik.

Az emlékei azonban elpusztíthatatlanok voltak, bár egy kis erőt adtak ahhoz, hogy megtalálja a helyes ösvényt a hegyvidék felé. Tudta, hogy világtalanul sohasem találja meg, és csak azért nem, mert...

Úristen, ki kell mondanom! Visszanéztem a madárra, hogy kicsúfoljam, és a vonat elhagyott!

A vonat, Istenem, a vonat... Istenem, segíts, a vonat, amely Hozzád indult... amely a felhők övezte, fehér hegyvidék felé tartott, elhagyott!

Horváth M. Zoltán:
Objekt I-III.
2005

Quadriga -
Gönczi Galéria